

ΝΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΥ

ΑΥΤΟ ΕΚΑΝΕΣ ΠΑΝΤΑ

ΙΚΑΡΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΥΤΟ ΕΚΑΝΕΣ ΠΑΝΤΑ

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης - Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΝΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΥ

ΑΥΤΟ ΕΚΑΝΕΣ ΠΑΝΤΑ

νουβέλα

ΙΚΑΡΟΣ

Στον Γιώργο, στην Τασούλα, στον Χρήστο

*Γιατί αν μπορούσαν οι θνητοί να κάνουν πάντα τη δική τους εκλογή,
θα προτιμούσαμε τον νόστο του πατέρα μου – αυτός πρωτεύει.*

Ομήρου Οδύσσεια, π 148-149
μτφρ. Δ. Ν. Μαρωνίτης, ΙΝΣ, 2006

Η πολυθρόνα είναι στο κέντρο του δωματίου σου. Ισοροπεί ανάμεσα στους τοίχους, την κλειστή πόρτα, τα παράθυρα. Από πάνω της, μια γύψινη ροζέτα. Το φωτιστικό λείπει. Στη θέση του, γυμνά καλώδια.

Το δωμάτιο είναι σκοτεινό. Ο ήλιος πιέζει τις βαριές κουρτίνες. Το φως προσπαθεί να ντύσει τα έπιπλα, αλλά εγώ τα προτιμώ γυμνά. Δεν έχουν τίποτα να κρύψουν. Εγώ έχω. Κοιτάζω τα πράγματα γύρω μου, χωρίς να τα ξεχωρίζω· είναι θαμμένα κάτω από ξεραμένη λάσπη. Δεν έχουν πια σχήμα. Δεν έχουν πια χρήση. Ούτε εγώ. Η λάσπη έχει αφαιρέσει από κάθε αντικείμενο τη χρηστικότητά του, μεταβάλλοντάς το σχήμα του, μετατρέποντάς όλο το δωμάτιο, μαζί κι εμένα, σε ένα, μοναδικό αντικείμενο.

Το σπίτι είναι άδειο, η σκέψη της πόρτας που ανοίγει έχει κατέβει χαμηλά στο στομάχι και με ενοχλεί.

Τεντώνω το δεξί χέρι προς τον τοίχο, αποτυγχάνω να τον φτάσω, αισθάνομαι όμως την κρύα επιφάνειά του στις άκρες των δαχτύλων μου πριν επαναλάβω την ίδια κίνηση με το αριστερό χέρι.

Σηκώνομαι. Κάνω βήματα. Το αίμα επιστρέφει στις φλέβες μου σαν σκουριασμένος μηχανισμός. Το μετανιώνω. Η αναισθησία ήταν καταφύγιο, το οποίο μόλις απώλεσα.

Βαδίζω. Λέω το όνομά σου. Δεν το ακούει κανείς. Μια λέξη πεθαίνει όταν δεν υπάρχει κανείς να την ακούσει.

Την πρώτη φορά που σου μίλησα δεν είχες όνομα. Έχω ξεχάσει όσα σου έχω πει. Λέξεις δίχως νόημα, λόγια που εσύ δεν καταλάβαινες και εγώ δεν εννοούσα. Όταν σε είδα, ο ενθουσιασμός που έπρεπε να φέρει η δική σου παρουσία γρήγορα αντικαταστάθηκε από την απογοήτευση, για όσα (μάλλον) έπρεπε, αλλά δεν μπορούσα να αισθανθώ. Αναλογιζόμουν τους προηγούμενους, γεμάτους συναισθήματα εννέα μήνες. Συναισθήματα όχι για σένα, όπως κατάλαβα αργότερα, αλλά για όσα θα άλλαζε ο ερχομός σου. Μεγάλωνες μέσα στο σώμα της μητέρας σου και μαζί μεγάλωνε η αγάπη μου για εκείνη, μέχρι που έγινε τόσο δυνατή, ώστε έφτανε για δύο ανθρώπους αντί για έναν.

Όταν ανάσπανες για πρώτη σου φορά, δεν μπόρεσα να μοιράσω την αγάπη μου στα δυο.

Το σκληρό υλικό της διάφανης λεκάνης όπου σε είχαν τοποθετήσει επέβαλλε στο σώμα σου μιαν αιώρηση ακούσια. Άγγιζα μόνο τα μικροσκοπικά σου άκρα γιατί φοβόμουν να αγγίξω το κεφάλι και τον κορμό σου, μήπως σε τραυματίσω. Σε κάθε επαφή αποτύγχανα να βρω κάτι να μας συνδέει. Έφυγα γρήγορα και έτρεξα στο δωμάτιο να βρω εκείνη. Ήταν τότε (ακόμη) η μητέρα σου, μια γυναίκα που στο πρόσωπό της ξεχώριζε η χαρά από τη λύπη, ένα κορίτσι που το βλέμμα του δεν έκρυβε μυστικά.

Επέστρεφα κάθε μέρα για να σε δω, με την ελπίδα ότι κάτι θα άλλαζε. Πρώτα στον θάλαμο μαζί με τα άλλα

νεογέννητα, μετά στο δωμάτιο για να σε κλέψω από το στήθος της. Αργότερα κατάλαβα πόσο ηλίθιος ήμουν, που αγνοούσα (από τότε) ότι όσο σε πλησίαζα τόσο θόλωνα στο βλέμμα σου.

Από την πρώτη ημέρα που γύρισες σπίτι, μεγάλωνες, μεγάλωνες μαζί μ' εκείνη, δεν μεγάλωνες μαζί μ' εμένα, δεν μεγάλωνες μαζί μ' εμένα κι εκείνη και στο τέλος ούτε εγώ μεγάλωνα μαζί μ' εκείνη.

Πλησιάζω το πρόσωπό μου στις κλειστές κουρτίνες και απολαμβάνω τη συσσωρευμένη (από τον ήλιο) θερμότητα που ακτινοβολούν. Δεν αντιλαμβάνομαι αν αιτία αυτής της λυτρωτικής αίσθησης είναι η θερμότητα ή αν απλώς με παρηγορεί το γεγονός ότι μπορώ ακόμη να αισθάνομαι. Συνειδητοποιώ ότι τα συναισθήματά μας δεν ορίζονται μόνο απ' ό,τι κάθε φορά μάς συμβαίνει, αλλά και από την κατάσταση που βρισκόμαστε όταν μας συμβαίνει. Οι ακτίνες του ήλιου, που τώρα απολαμβάνει το πρόσωπό μου, μπορεί την ίδια στιγμή να ενοχλούν το πρόσωπο κάποιου άλλου. Αυτός ο άλλος μπορεί να είμαι κι εγώ.

Πισωπατώ λιγάκι. Απομακρύνομαι από το παράθυρο και όσα μου κρύβουν οι κλειστές κουρτίνες, και το δέρμα μου (για λίγο) δροσίζεται.

Ακούω τη φωνή σου. Την ακούω να δυναμώνει. Σε θυμάμαι να προβάλλεις στην πόρτα. Ψάχνω, στην εικόνα, το χέρι της μητέρας σου να κρατάει το δικό σου χέρι, αλλά δεν το βρίσκω. Τα χέρια σου σηκωμένα ψηλά, το σώμα

σου μοιάζει να πανηγυρίζει για την επιτυχία να σταθείς όρθιος, αλλά δεν είναι πανηγυρισμός, παρά μόνον η προσπάθειά σου να ισορροπήσεις. Τρέμεις. Τα πόδια σου, όλο σου το σώμα. Το τρομαγμένο βλέμμα σου στραμμένο στο μοναδικό κεράκι της τούρτας που κρατούσα. Σκέφτηκα ότι μόνο ένα παιδί μπορεί να δείχνει φοβισμένο τη στιγμή της επιτυχίας. Φαίνεται ότι η έπαρση είναι μια έκφραση της ωριμότητας. Κοιτάξεις πρώτα το κερί, ύστερα την τούρτα, μετά τη μητέρα σου και πάλι το κερί. Σου τραγουδάμε. Χαμογελάς γιατί όλοι χαμογελούν. Φυσάμε όλοι μαζί, εκτός από σένα. Χειροκροτήματα. Λίγος καπνός στον αέρα από το κερί που έσβησε και κρέμα από την τούρτα στα δάχτυλά σου. Χειροκροτήματα που θα δυναμώνουν κάθε χρόνο μαζί με το σώμα σου. Μετά θα σταματήσουν. Πόσο παράλογο; Χειροκροτούμε όταν μεγαλώνουμε, όχι όταν επιβιώνουμε.

Κάθε λεπτό που περνά, τα ερωτήματα συνωστίζονται στο δωμάτιο που τώρα φαίνεται μικρότερο. Ο ίδιος συνωστισμός και στο μυαλό μου. Ίσως έφτασε η ώρα να φύγω από το δωμάτιο. Στη σκέψη μου αυτή η μετακίνηση μπορεί να είναι ταυτόσημη της λύσης, αλλά το σώμα μου υπακούει με δυσκολία. Ακόμα και τα πνευμόνια μου χρειάζονται προσπάθεια για να γεμίσουν με αέρα. Βαδίζω προς την εξώπορτα με την ελπίδα κάθε βήμα να με φέρει πιο κοντά στις απαντήσεις που αναζητώ.

Ανακαλύπτω ότι, εκτός από τον χρόνο, η σχετικότητα χαρακτηρίζει και άλλα μεγέθη. Η πόρτα μού φαίνεται πιο βαριά, δυσκολεύομαι να την ανοίξω.

Περπατώ κάτω από τον δυνατό ήλιο. Το δέρμα μου αντιστέκεται, τα πνευμόνια μου όχι. Ρουφούν τον αέρα σαν να μην έχουν ξανααναπνεύσει. Παρατηρώ τα αντικείμενα γύρω μου. Ίδια διαδρομή, πάντα. Σήμερα όμως χάνω τον προσανατολισμό μου. Σκονισμένες βιτρίνες. Καταστήματα που δεν θυμάμαι. Μήπως δεν υπήρχαν ποτέ; Καταλήγω ξανά στο ίδιο συμπέρασμα: βλέπουμε με το μυαλό. Τα μάτια απλώς μεταφέρουν εικόνες. Γι' αυτό κουράζονται. Δεν φοβάμαι πια το σκοτάδι. Έχω αποθηκεύσει αρκετές εικόνες. Στην ηλικία μου, μπορώ να τις ανακαλώ, να τις αναμειγνύω, να φτιάχνω νέα τοπία, νέα πρόσωπα. Μου είναι αρκετό. Μόνο εσένα δεν μπορώ να αντικαταστήσω. Ούτε με μνήμη. Ούτε με φαντασία.

Η σκέψη σου με συντροφεύει περισσότερο χρόνο απ' όσον σε θυμάμαι δίπλα μου, άλλες φορές σπρωγμένη βίαια στο μυαλό μου, από φόβο, από τύψεις ή από έλλειψη, και άλλες οδηγημένη από τη γεύση, κάθε φορά που δοκιμάζω τα αγαπημένα σου μακαρόνια με κιμά ή από το γκολ που πέτυχε η αγαπημένη μας ομάδα και πανηγύρισα όρθιος στον καναπέ.

Είναι πολλά αυτά που έχω ξεχάσει από σένα, που έχω ξεχάσει για σένα: λες και η μνήμη μου διάλεξε (από απροσεξία ή από άγνοια;) να σε φυλάξει σε ένα μέρος του κεφαλιού μου εκτεθειμένο στον ήλιο, στη βροχή και στους ανέμους, κι έτσι σιγά σιγά, με το πέρασμα του χρόνου, ξεθώριασες στο μυαλό μου, παρότι είσαι πάντα εκεί, σαν φωτεινή επιγραφή που έχει γίνει δυσανάγνωστη. Φοβάμαι ότι έχω ξεχάσει ακόμα και το κλάμα σου, οι μνήμες μου για σένα γίνονται

βουβές, ίσως σε λίγο γίνουν άχρωμες, πριν χαθούν τα χρόνια, οι μέρες, οι ώρες, τα λεπτά, τα δευτερόλεπτα, οι ιστορίες που ζήσαμε, όπως εκείνη η μέρα που χτύπησε το τηλέφωνο (ακούω ακόμη τον ήχο κλήσης του κινητού στ' αυτιά μου).

Η κλήση χωρούσε μόνο δύο φράσεις. Θυμάμαι τη χροιά της φωνής της: «Το παιδί χτύπησε» είπε. «Μάλλον θέλει ράμματα στο κεφάλι».

Έχω ξεχάσει τη διαδρομή που ακολούθησα για να γυρίσω σπίτι. Ποτέ δεν θυμάσαι τη διαδρομή όταν συμβαίνει το κακό. Θυμάσαι μόνο πού σε βρήκε. Ξέχασα να πληρώσω κι έφυγα με ένα κουτάκι αναφυκτικό που κρατούσα στο χέρι μου. Η έκφραση που πήρα όταν έκλεισα το τηλέφωνο πρέπει να απέτρεψε την κοπέλα στο ταμείο από κάθε σκέψη να τρέξει πίσω μου για τα χρήματά της.

Ο γιατρός μάς περίμενε, δύο ή τρία ράμματα, είπε και μου φάνηκαν πολλά. Δεν μπορώ να χρησιμοποιήσω αναισθητικό, είπε. Πρέπει να τον κρατήσετε για να μείνει ακίνητος, συμπλήρωσε. Το βλέμμα του επιφυλακτικό, έψαχνε το δικό μας. Είχε συναντήσει πολλά βλέμματα σ' εκείνο το ιατρείο, δεν έδειχνε σίγουρος ότι θα μπορούσαμε να τα καταφέρουμε. Σε βάλαμε στο ιατρικό κρεβάτι και τα χέρια μας σε κάλυπταν ολόκληρο. Δεν μας έβλεπες – δυστυχώς. Δεν βλέπαμε το πρόσωπό σου – ευτυχώς. Όταν ακούστηκε το κλάμα σου, το τείχος του καθήκοντος, που με τόση επιμέλεια χτίζαμε, ράγισε. Σε μίση ώρα είχαν όλα τελειώσει. Εσύ μισοκοιμισμένος και ηττημένος στην αγκαλιά της μητέρας σου, εμείς ανακουφισμένοι που αποφύγαμε το ανεπανόρθωτο.

Σκεφτόμουν καθώς φεύγαμε ότι ίσως αυτή είναι η μεγαλύτερη έγνοια ενός πατέρα ή μιας μάνας· η αγωνία να αποφύγει το ανεπίστροφο. Διότι όλα περνάνε και απομακρύνονται, αλλά αυτό μένει, επιμένει και σε ακολουθεί, μέχρι να μην μπορείς άλλο. Είναι ένα σημάδι, μια ουλή που άφησες σε ξένο σώμα και τώρα βρίσκεται εκεί να σου θυμίζει, όσο κι αν θέλεις να ξεχάσεις, το λάθος που έκανες.